

Svoboda slova a médií

Dne 19. listopadu se v Olomouci konala další diskuze z cyklu Café Evropa v regionech. Tématem olomoucké debaty byla „Svoboda slova a médií- Je v Evropě a u nás ohrožena?“. Pozvání již tradičně přijali dva panelisté. Jedním z nich byl Adam Černý, předseda Syndikátu novinářů České republiky a člen výboru platformy Svoboda médiím. Společně s ním do diskuze usedla Lenka Waschková Císařová, která působí jako odborná asistentka na katedře mediálních studií a žurnalistiky na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity. Moderování debaty se ujal Martin Vokálek z Institutu pro evropskou politiku EUROPEUM. Od začátku letošního roku jsme se mohli dočíst o několika událostech, které v evropském prostoru rozproudily debatu o svobodě slova. Svoboda slova je však obšírný pojem, a i z tohoto důvodu byla diskutérům hned na úvod položena otázka, co pro ně vůbec svoboda slova znamená. Paní Waschková Císařová si pod pojmem představuje zejména svobodu projevu. Adam Černý dodal: „svoboda slova neznamená jen svobodu projevu, svobodu vyjadřovat se, ale myslím si, že k ní patří i svoboda získávat a šířit informace.“ Pro publikum uvedl konkrétní příklad upření této svobody, kdy americký prezident Donald Trump odebral akreditaci novináři Jimu Acostovi ze CNN, protože požadoval odpověď na otázku, která byla pro Trumpa nepřijemná. Oba diskutující se shodli, že se svobodou slova se jednoznačně pojí odpovědnost.

„Na internetu je významný fenomén anonymity. Ta bohužel ale umocňuje emocionalitu a vulgaritu.“

„Svoboda slova neznamená jen svobodu projevu a vyjadřování, ale patří k ní i svoboda získávat a šířit informace.“

Aby se debata nenesla pouze v negativním duchu, týkala se další otázka pozitivních aspektů svobody médií v ČR, v porovnání s ostatními zeměmi střední a východní Evropy. Pan Černý poukázal na poměrně slušnou situaci v českém mediálním prostoru. Na druhou stranu, v souvislosti s vývojem v ostatních zemích Visegrádské skupiny, podotýká, že „situace se může velmi snadno zhoršit, a že se nám to teď zdá dobré, neznamená, že je to zaručené.“ Obavy, které lze ve společnosti vysledovat, jsou tudíž zcela na místě. Paní Waschková Císařová se odkázala na ranking od Mezinárodní federace novinářů a jejich index svobody médií, který jasně říká, „že jsme se v posledních letech propadali a propadali.“ Poté zmínila dva největší problémy, s nimiž se ČR potýká. Jsou jimi koncentrace vlastnictví médií v rukou podnikatelů a politiků a rostoucí negativní výroky politiků na adresu novinářů. Moderátor se také dotazoval, zdali mohou být média vlastním ovlivňována. Paní Waschková Císařová upozorňuje, že problematika není tak jednoduchá, jak se může na první pohled zdát. V tomto případě je dle ní důležité rozvíjet zejména kritické myšlení a s tím související mediální gramotnost ve společnosti. Pan Černý nezastírá, že vlastnictví médií spojené s ekonomickými zájmy majitele jsou pro svobodu médií nebezpečné. Pro publikum však zmiňuje příklad pana Bakala z Hospodářských novin a říká: „Moje zkušenost za 12 let kdy je [pan Bakala] tam, jsem nezaznamenal, že by tam byl nějaký přímý interest,“ ačkoliv je veřejnost často jiného názoru.

Jako země, z nichž by si ČR mohla vzít příklad ve věci svobody médií, oba diskutující uvedli skandinávské země, jelikož ty jsou na tom velmi dobře. Pan Černý se odkázal na již zmíněný ranking Mezinárodní federace novinářů. Paní Waschková Císařová dodala, že za dobrými výsledky stojí právě kladený důraz na kritické myšlení ve společnosti. Velkým otazníkem v dané problematice bývá nepochybně svoboda projevu na veřejnosti či na sociálních sítích. Současný vývoj v ohledu na budoucnost novinářského povolání v České republice dle diskutujících není ideální. Paní Waschková Císařová na základě svého působení na katedře žurnalistiky zmiňuje, že „O profesi mají [studenti] více romantické představy, než ty skutečné. Je to tím, že když už mají zkušenosti, jsou to zkušenosti ze školních či lokálních novin. Většina absolventů odejde do PR, ne protože by si to vysnili, ale protože ztratí ty ideály.“ Pan Černý na konec dodává, že situace může být vždy lepší, ale vše leží v rukách společnosti. Společnost by měla vnímat věci tak, jak jsou a nezlehčovat je v momentech, kdy se to nehodí.

Evropský parlament
Kancelář v České republice

Organizátoři v rámci projektu Café Evropa poskytují prostor pro svobodnou diskusi. Její závěry však nelze zaměřovat s oficiálními stanovisky a postoji institucí EU.

www.cafe-evropa.cz